

ZIVOT PLNÝ BOJA

(Profesor PhDr. Lev Hanzel 60-ročný)

Dňa 17. decembra 1974 sa dožíva profesor PhDr. Lev Hanzel, vedúci Katedry marxisticko-leninskej filozofie FFUK, v plnom rozkvetе tvorivých sil šesťdesiatich rokov.

Šesťdesiat rokov nie je dnes taký vysoký vek, aby človek pri ňom myslel len na minulosť a menej na budúcnosť. Predsa je to však dôvod, ktorý oprávňuje človeka obzrieť sa aj na minulosť a zamyslieť sa nad prežitým životom a vykonanou prácou trochu inakšie, ako je bežne zvykom. Pri takomto pohľade sa totiž ukážu hlavné životné konštanty, ciele a hodnoty, pre ktoré človek žil a pracoval, vynikne základná životná línia i rozhodujúce životné križovatky a orientačné body. Ako sa javí život profesora Hanzela pri takomto pohľade?

Je to život žitý v zložitej dobe, bohatej na sociálne, národné i ľudské problémy, drámy a osudy i na sociálne revolučné udalosti a základné životné premeny. Je to život veľmi zložitý, plný napätia a problémov, naplnený bojom, život, ktorý neraz priniesol bolesť i žiaľ z dočasných porážok a krívd, ale aj radosť z dosiahnutých výsledkov boja a práce. Profesor Hanzel bol vždy vo víre života, uprostred boja o jeho zlepšenie. Vždy hľadal odpoveď na problémy, ktoré život prinášal, nikdy nekapituloval pred problémami a ťažkosťami. Už ako chlapec vyrastajúci v početnej rodine technicko-ekonomického zamestnanca a v tvrdom prostredí prostého dedinského pracujúceho ľudu narážal na zložité problémy a stretával sa s ťažkými zápasmi ľudu o svoje práva, s bojom ľudu proti sociálnej a inej neprávosti. Hlboko sa zamýšľal nad týmito problémami a hľadal na ne správnu odpoveď. Hľadal ju už ako gymnazista v Novom Meste nad Váhom a od r. 1935 ako študent Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Veľmi intenzívne sa zamýšľal aj nad rastúcim nebezpečenstvom fašizmu, ktorý veľmi kruto a drasticky zasiahol do jeho života i do života jeho rodiny. Pri hľadaní správnej odpovede na všetky tieto otázky sa už ako vysokoškólak dostal do ľavicového študentského hnutia a nadviazal živé kontakty s marxistickou literatúrou a politikou komunistickej strany. Pod týmito vplyvmi sa stále vyhranenejšie formoval jeho marxisticko-leninský svetonázor a komunistické politické presvedčenie. Jeho osobný vývin vyústil potom celkom zákonite r. 1937 v členstve KSČ. Odvtedy sa jeho život a práca natrvalo spojili s robotníckym revolučným hnutím, s marxistickou ideológiou a politikou KSČ. Keď musel neskoršie z politických dôvodov prerušiť štúdium medicíny, zapojil sa naplno do ilegálnej činnosti KSČ. Od r. 1939 intenzívne pracoval v rôznych stranických orgánoch. Zúčastňoval sa na vydávaní a redigovaní viacerých ilegálnych tlačových orgánov KSČ, do ktorých aj sám prispieval. Niektoré jeho zásadné teoreticko-ideologické state napr. *Materialistické a idealistické poňatie dejín* (1940); *O zákonitostiach spoločenského vývinu*, (1941 a iné) sa už v týchto rokoch stali základom pre ideologické vzdelávanie komunistov. Profesor Hanzel sa aktívne zúčastnil na protifašistickom odbojovom hnutí. Za túto činnosť bol väznený a prenasledovaný. Počas SNP sa stal vedúcim tajomníkom OV KSS vo Zvolene. Po oslobodení nášho územia Sovietskou armádou sa aktívne zapojil do budovateľskej straníckej práce, najprv ako vedúci tajomník OV KSS v Nitre a potom ako pracovník aparátu ÚV KSS. Jeho činnosť sa stále vyhranenejšie orientovala na ideolo-

gický a pedagogický úsek. Záslužná je v tomto smere jeho práca pri zakladaní a organizovaní prvej Ústrednej straníckej školy, na ktorej bol pedagógom i prvým riaditeľom. V povojnovom období pôsobil s. Hanzel aj ako redaktor viacerých straníckych časopisov a ako autor mnohých zásadných teoreticko-ideologických článkov, statí a samostatných štúdií zameraných na otázky teórie a ideológie marxizmu-leninizmu, politiky strany a výstavby socializmu. V tomto období absolvoval aj štúdium odboru filozofia na FFUK v Bratislave. Bohatá publikačná činnosť profesora Hanzela a najmä knižná práca *O zákonitostiach spoločenského vývinu* z r. 1950 zohrali významnú úlohu pri objasňovaní, sprístupňovaní a propagovaní marxizmu-leninizmu celkovo a historického materializmu osobitne.

Roku 1949 sa stal L. Hanzel docentom filozofie a poverili ho založením Katedry dialektického a historického materializmu na FFUK. Bola to prvá katedra tohto druhu na Slovensku. Pod vedením s. Hanzela sa stala významnou inštitucionálnou bázou rozvoja marxistickej filozofie na Slovensku a zohrala v tomto smere nezastupiteľnú pozitívnu úlohu. Prechodom na túto katedru natrvalo spojil s. Hanzel svoj život a prácu so slovenským filozofickým frontom. Rozvoj marxisticko-leninskej filozofie na Slovensku je silne poznačený jeho osobným prínosom. Najlepšie o tom svedčí jeho bohatá odborná-filozofická i propagandisticko-popularizačná publikačná činnosť v domácej i zahraničnej tlači (uvedená v priloženom zozname), významná pedagogicko-vzdelávacia práca najmä v oblasti dejín marxisticko-leninskej filozofie, pre ktorú ho r. 1960 vymenovali za profesora, ako aj záslužná organizačno-riadiaca práca pri budovaní viacerých filozofických pracovísk na Slovensku i práca pri redigovaní filozofických zborníkov a pod. Popritom profesor Hanzel vždy zastával mnoho významných straníckych, štátnych a akademických funkcií a plnil veľa dôležitých úloh. Idey socializmu, marxizmu-leninizmu a proletárskeho internacionalizmu obhajoval a uplatňoval aj v krízovom období i v konsolidačnom procese našej spoločnosti. Predovšetkým svojimi zásadnými štúdiami prebojoval čistotu marxizmu-leninizmu a v značnej miere prispel najmä k objasneniu sociálno-ideologickej a teoreticko-metodologickej podstaty a zdrojov revizionizmu a oportunistu. Pre vysokú teoreticko-metodologickú hodnotu a praktickú politicko-ideologickú funkčnosť boli viaceré jeho štúdie publikované aj v zahraničí, kde vzbudili zaslúženú pozornosť. V súčasnosti dokončuje a pripravuje pre tlač rozsiahlu monografickú prácu *História a teória revizionizmu*.

Celkom zaslúžene bola všestranná činnosť profesora Hanzela ocenená aj vysokými straníckymi, štátnymi a akademickými vyznamenaniami. Je nositeľom týchto vyznamenaní: Rad SNP (1945), Rad Februára 1948, Za zásluhy o výstavbu (1964), Pamätná medaila UK za účasť v SNP (1964), Pamätná medaila SNP (1964), Pamätná plaketa „20. výročia februárového víťazstva pracujúceho ľudu“ (1968), Medaila 50. výročia KSC (1971), Zlatá medaila Univerzity Komenského (1971).

Pri príležitosti šesťdesiatich narodenín profesora Hanzela, ktoré oslavuje v dobrom zdraví, v optimistickom naladení a v plnom rozvoji tvorivých síl, ho všetci jeho priami i nepriami spolupracovníci, bývalí i terajší žiaci, súdruhovia a priatelia úprimne pozdravujú a želajú mu trvalé dobré zdravie, veľa životného elánu, mnoho dôvodov k osobnej spokojnosti a ďalšie významné úspechy v živote a práci.

Rudolf Šima

Výťah z bibliografie prác prof. Leva Hanzela

Marxistické a ideologické poňatie dejín. Bolševická zástava, ilegálny teoretický orgán KSS, 1940, č. 1, 2.

O Manifeste komunistickej strany I—III. Bolševická zástava 1940, č. 3—5.

O zákonitostiach spoločenského vývinu I—II. Bolševická zástava, 1941, č. 1—2. Spomíname, bojujeme! Lenin, Liebknecht, Luxemburgová k výročiu ich úmrtia. Politické udalosti, 1941, 7. 2. 1941.

O historickej reči J. V. Stalina. Hlas ľudu, ústredný orgán KSS, júl 1941.

* * *

O zákonitostiach spoločenského vývinu, Bratislava 1950.

Vývin ľudskej spoločnosti, Bratislava 1948.

Dvojročný plán a výstavba Slovenska, Bratislava 1947.

Čo je komunistická strana? Bratislava 1948.

Vitazstvo ľudu nad reakciou, Bratislava 1948.

Der Antikommunismus — ideologische Waffe des Imperialismus, Halle 1963.

* * *

Demokritos a iní grécki atomisti (úvodná štúdia), Bratislava 1952, s. 5—16.

K teoretickému a politickému vývinu K. Kautského. Úvodná štúdia k dielu K. Kautského, Predchodcovia moderného socializmu, Bratislava 1958, s. 589—606.

Utopisti — predchodcovia moderného socializmu. Úvodná štúdia ku knihe Utopisti, Bratislava 1961, s. 5—54.

Karol Marx — teoretik a politik stále živý, bojový a aktuálny. Úvodná štúdia ku knihe Životopis Karola Marxa, Bratislava 1971, s. 5—30.

Jozef Dietzgen — tvorivý, bojový a stranický filozof proletariátu. Úvodná štúdia ku knihe Jozef Dietzgen a, Podstata duševnej práce, Bratislava 1974, s. 5—24.

* * *

K dejinám európskeho robotníckeho hnutia I—IV. Nové Slovo, 1948, s. 5, 570, 589, 622, 639.

Poučenia z konferencie filozofických pracovníkov. Filozofický zborník SAV, Bratislava 1950, s. 5, 84.

O niektorých naliehavých úlohách v našej filozofickej práci. Filozofický zborník SAV, Bratislava 1950, s. 52.

O podmienkach materiálneho života spoločnosti. Pod zástavou socializmu, Bratislava 1954, č. 3, s. 1202.

K filozofickým základom sociáldemokratizmu. Filozofický časopis SAV, Bratislava 1955, s. 10, 199.

Revízia vedeckého svetonáhľadu — ideologický základ a východisko sociáldemokratizmu. Pod zástavou socializmu, Bratislava 1955, č. 4, s. 1329.

Nerozlučná jednota teórie a metódy marxizmu-leninizmu. Pod zástavou socializmu, Bratislava 1956, č. 17, s. 1597.

Niektoré filozofické otázky súčasného revizionizmu. Wissenschaft. Zeitschrift der Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg, Ges. Sprachw. VIII/I, 1958, s. 101.

Československé socialistické vlastenectvo a proletársky internacionalizmus — hybné sily rozvoja socialistickej spoločnosti. V zborníku: O niektorých otázkach rozvoja Slovenska v socialistickej Československu, Bratislava 1960, s. 129.

K filozofickým základom súčasného revizionizmu. V zborníku: Zahranicní marxisti v boji proti reformizmu a revizionizmu, Moskva 1960, s. 149.

Ideová príbuznosť súčasného filozofického revizionizmu a ideológie reformizmu. Filozofické nauky, Moskva 1961, č. 2, s. 24.

O sociálnych a teoreticko-poznávacích koreňoch súčasného revizionizmu. Zborník FFUK — Philosophica, 1961, č. 11, s. 131.

Štyridsať rokov boja KSČ proti oportunizmu a revizionizmu. OMF, Bratislava 1961, č. 6, s. 174.

Zu einigen Fragen des Wesens und die Beziehungen der Materialistisdialektischen Methode und der spezifisch-wissenschaftlichen Methoden. Wiss. Zeitsch. der Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg, Ges. Sprachw., 1961, č. 10, s. 660.

K vymedzeniu pojmu oportunizmu, revizionizmu, reformizmu a dogmatizmu. OMF, Bratislava 1962, č. 17, s. 495.

Nezmeriteľnosť vedy a spoločenského pokroku s náboženským svetonázorom. Zborník FFUK — Philosophica, 1960, 12, 33.

Zu einigen Fragen der marxistisch-leninistischen Neuorientierung der Spezialwissenschaften. Wiss. Zeitschrift der Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg 1962, č. 11, s. 307.

Miesto, úloha a zaradenie teórie elit v súčasnej buržoáznej sociológii. Zborník FFUK — Philosophica, 1963, č. 13, s. 67.

Moderne Naturwissenschaft und Atheismus, Berlin 1964, s. 264.

Antikomunizmus — pojem, ideové základy a ciele. Zborník FFUK — Philosophica, 1965, s. 133.

Erkenntnistheoretische Aspekte des pädagogisch-erzieherischen Prozesses. In: Das sozialistische Menschenbild, Halle 1965, s. 15.

On Contemporary Marxology. Zborník FFUK — Philosophica, 1969, s. 103.

Marxistická filozofia v krivom zrkadle buržoáznej marxológie. V zborníku: Zahraníční marxisti v boji proti buržoáznej ideológii, Moskva 1971, s. 315.

Oportunizmus a revizionizmus — sociálne, gnozeologické a filozofické korene, Bratislava 1972, s. 16.

Polstoročie bojov Komunistickej strany Československa proti revizionizmu a oportunizmu. Zborník FFUK — Philosophica, 1971—72, s. 83.

Karol Marx, Fridrich Engels, V. I. Lenin a súčasná kritika marxizmu-leninizmu. Zborník FFUK — Philosophica, 1971—72, s. 265.

Teoretické zdroje tzv. autentického marxizmu a „demokratického socializmu“ — a boj proti ich negatívny vplyvom vo vedomí mládeže. V zborníku: O komunistickej výchove na vysokých školách, Bratislava 1971, s. 133.

Niektoré teoretické zdroje tzv. autentického marxizmu a „demokratického socializmu“. Nová mysl, 1971, č. 12, s. 1677.

Vzťah filozofie a politiky v zornom uhle filozofického revizionizmu. Nová mysl, 1973, č. 4, s. 482.

Vzťah vedy a politiky v zornom uhle filozofického revizionizmu. V protokole medzinárodného teoretického sympózia: Boj proti súčasnej antikomunistickej ideológii II, Praha 1972, s. 5.

Niektoré metodologické otázky boja proti zvyškom a prežitkom revizionistických názorov. Nová mysl, 1972, č. 11, s. 1588.

Ideové zdroje revizionizmu a oportunizmu v Československu roku 1968. Filozofskie nauki, 1973, č. 3, s. 106.

Niektoré aktuálne problémy výuky a výchovy mladej filozofickej generácie. Filozofický časopis, Praha 1973, č. 5, s. 808.

Svetonáhľadový aspekt teórií „jednotnej industriálnej spoločnosti“. In: Abstracts of Communications. Presented at the XVth World Congress of Philosophy, Sept. 17—22, Varna 1973, s. 132.

Nevedeckosť a antidemokratickosť buržoáznych a revizionistických teórií „elit“. Nová mysl, 1974, č. 1, s. 136.